

מתושלח החר לעולמו

אם אתגר על מחלה זו אחת בן אל-מחלה אמר ברנארד שו בן ה-94 כאשר עזב לפני שבועיים את בית החולים בו קיבל טיפול לאחר ששבר את ירכו.

הוא לא היה לבן אלמוות ומותו, למרות של היה פתאומי כל עיקר, ויעז את ה-עולם כולו.

מלחמתו של הסופר האירי במחלה היתה מתמול שלשום. בהקדמה ל"חומש מטאבילוגי" שלו בחזרה למתושלח (סידרה של חמשה מחזות שלמים שזמן פעולתם משתרע מאדם וחזה לעתיד הרחוק ביותר שאדם יכול להגותו) כתב:

"אחד הדברים שאפשר לשנותם לפי ה-רצון הוא משך חי האדם... האדם יכול לקבוע את אורח חייו לשלוש מאות או לשלוש אלפי שנה, או ללא גבול, כלומר, עד אשר תאונה זו או אחרת תשים להם קץ".

ושו, שטען שההוגמה האישית היא ה-תעמולה הטובה ביותר, עשה מאמץ ראוי לשבח להוכיח את אמיתות רעיונו. הוא הוסיף לחיות, עד אין סוף, כפי שהדבר נראה (מחזה היה צלול כל ימי חייו והוא הוסיף לכתוב מחזות ומאמרים במכוונת הכתיבה שלו עד זמן קצר לפני מותו) עד אשר, לפני שבועות מעטים, בטיילו בגינתו מעדו רגליו וירכו נשברה. זו היתה ה"תאונה" ששמה קץ לחייו הארוכים.

בעיה ביולוגית זו של התפתחות האדם היתה אך אחת מני רבות אשר העסיקו את שו. מצעירותו התעניין בבעיות חברתיות, אמנותיות ומדעיות רבות. בבואו ללונדון מדאבלין מולדתו היה חבר-עריה, נואמיקרנות ואחד ממיסדי האגודה הפאב-איגית שהיתה לאחר זמן למפלגת הלייבור. הוא היה אחד מראשי אנשי ההלכה של הסוציאליזם האנגלי ואל הבמה הגיע, ככותב מחזות, משום שראה בתיאטרון מכשיר תעמולה מצוי. התיאטרון לא היה בעיניו מקום לשעשוע ולרומאנטיקה שיטחית, אלא למקום שאפשר להציג בו בעיות ול-פוצץ בו את אשליות ההמון.

פאראדוכסים במקום רומנטיקה

במחזהו "הנשק והאדם" (הוצג על ידי תיאטרון אהל כ"חיל השוקולדה") הראה את האויליות אשר בסברה שחיל הוא

תמונתו האחרונה יש ברנרד שאו 300 או 3000 שנה...

יצור רומנטי עשוי לבלי חת ומלחמה — משחק של תהילה. ב"אדם ואדם עליון" ביטא לראשונה את דעותיו הביולוגיות ה-מהפכניות על תפקיד האשה כממשיכה ה-גזע האנושי. "קיסר וקליאופטרה" הציג את גדולי ההיסטוריה כבני תמותה פשוטים. מחזות אחרים טפלו בבעיות הנושאות, הנונות, משכנות העוני ובעיות פוליטיות. את כל הבעיות הללו הגיש שו במעטה ממותק של בנין דרמטי מצוי ושיח משע-שע ורב פאראדוכסים. התוצאה היא שעד היום אין איש יכול לקבוע מהו, בדיוק, דעתו הפוליטית. באנציקלופדיה אחת של התיאטרון אפשר למצוא ברשימה: "מח-זות פרו-פאשיסטיים: "על הסלעים" —

מאת ברנארד שו. וברשימה "מחזות אנטי-פאשיסטיים" על הסלעים" מאת ב. שו...

קפריסין. נובמבר 1950

גם קורא "פשוט" ורגיל יכול להתגלות כפרוטר וריו ובעל טבעית עין מעולה. כדבר הזה קרה לאחד מקוראי "העולם הזה", צבי גנת, שהיה בפמגוסטה, ב-קפריסין. מכתבו מגלה את "הצד השני של המטבע", אותו צד של חי האי אשר לא נזכר ברפורטגיה "קפריסין, יולי 1950" של הסופר המשוטט ("העולם הזה" 662). אנו מביאים אותו להלן כלשונו: אדם מישראל כשהוא מטלטל עצמו ובא לכאן, כלום נותן דעתו על בני יוון ותוגרמא ששוריים הם בבערות? שנה-פים הם? שאופקם מזרחי הוא ורחבו זר? — לא מיניה ולא מקצתיה! יש-ראלי שהותיר עוד אללה מוח כשעורה בקדקדו, הישים עצמו נוטר את הכרמים, וכרמו שלו לא נטר? מלאכה אשר כו-ניח לאדוקים ב"על המשמר". יפתרו המה את בעיות תבל ומכאוביו.

צדי וצדירים. והוא מה יעש? — נחשתם ומצאתם: יטריח עצמו אצל מזללה הגונה וילעט כריסו במיני טטור-לנט וקוגיל יחנים, סטיק ויונים צלויות, ברבורים ושלי ודגים, וכל אותם הדברים השמורים לצדיקים בעולם שכולו טוב. יכולני להאריך בפרק שירה זה עד זמן "קריאת שמע" של שחרית. אך טוב מראה עינים מהלך נפש, ועל כן אני שולח לכם להלן תפרט קטן, והיה לי לעד כי כנים דברי.

לא על הלחם לבדו יחיה האדם... יהודים קיבתו מילא ורעבוננו שיבר, מיד ניעורים מחדש יתר חושיו, ולפתע חש הוא ומר-גיש גם ברעבון רוחו התובעת מזונות. ואין תימה בדבר: כל עוד הומה כריסו ומיללת כיצירה וגנרית מחרשת אוננים, הרי פשוט אין ניתן לשמוע כל קול אחר. נשתתקה סימפונית הרעב, או אז מתחילה האוון להבחין בצלילים הדקים והעדינים של הנשמה, חלק אלוה ממעל, המבקשת אף היא פורקן.

קוסביצקי איננו. כשמזכירים את השם המפורש תרבות, מה מצטייר מיד בדמיונו של ישראלי? — הוא אמר קונצרט של מנוחין, חפץ, קוסביצקי ודור מיהם, רוזווי או אנטוניו או בל"ה ד"ה שנים אליזע, או אפילו סתם קונצרט שלא מן המניין של "הפילהרמוניה" בני-צוחו של ברנשטיין, ובשעת הדחק גם תרי אטרון. העונג שבצמידה בתור מחצית היום, העונג שבתשלום משכרת של חצי שבוע תמורת זוג כרטיסים שהגיאוגרפיה שלהם כמטחי עגבניה רקובה מהבמה — היא הכיף!

אולם בני קפריסין אינם שופטים כא-לה. כאן הזמן הוא בזיל-הזול וסבלנות יש הרבה לשיבה במסבאה שעות על שעות, אך לא לעמידה בתור. ועל כן מה עשו? פשוט אין תזמורת, אין תיאטרון, אין אופרה. אין, וחלם!

ארמניות, תורכיות... יהודיות. מה יש? יש קברטים. מוסדות כאלה יש כמה וכמה בכל עיר ועיר, ושם תושבי האי והאורחים שהפרוטה עדיין מצויה בכיסם עושים לילות (הואיל וביום הקברט סגור) כימים. לתועלתם של אותם שכבר הס-פיקו לשכות את אשר קראו בספרות המר-פת, יש להסביר בקצרה: זהו מין בית מרוח עם תכנית אמנותית. יושב אדם ונהנה על כוס משקה, ובעת ובעונה אחת צופה בגבירות המחוללות ושרות ועושות בלהטים בדרגות שונות של חישוב.

התכנית מתחילה בין השעה 10 ל-11 לפנות ערב ונמשכת עד לשתיים אחר חצות וכוללת רקודים. יש לאדם עם מר לרקוד, מוטב, אך אם אין — ג"כ אין השד נורא. אמנם אינו יכול לגשת לסתם נערה ולהזמין לרקוד. כן לא יעשה קפריסין. אך יכול הוא להזמין אחת הארטיסטיות כאות נפשו. נערות אלה נקבצו ובאו לכאן מקצו עולם: מצריות, יווניות, תורכיות, ארמניות, גרמניות, אוסטריות, שוויציות. יש גם לצין כי אחוז די ניכר מהות הונגריות ממוצא בלתי-ארי, "ידישע טעכטער, מיטטיינס גע-זאגט".

העיקר: לוח המחירים. להלן המחיר-רים הקבועים:

לוח מחירים

אל תשלם יותר !!!
(חוק הגנה (רוחים מופקעים) (עינוג) 19...

זה הכלל: בקברט אין דמי כניסה. אלה נכללים בקונסומציה. הזמין אדם כוס משקה אחת ושילם מחירה הקבוע בנספח ב' של לוח המחירים, הרי קנה בזה זכות ישיבה באותו מוסד עינוג הידוע בשם קברט. אין יכול בעל המוסד, מיפייכחו, פקידיו, משרתיו, עובדיו וכל יתר עושי דברו לאנוס את הלקוח ליקח משקה נוסף על משקהו הראשון, או לשלול הימנו זכות הישיבה שזכה בה בתוקף כוס א'. זכות הישיבה הנזכרת לעיל כוחה יפה מעת קנית כוס המשקה למשך הלילה עד סגירת הקברט, והיא מקנה לבעליה את הזכות לשבת באותו קברט סמוך לשל-חן מכוסה מפה ולהסתכל אל הבמה ולפ-

ניקוסיה: המלון המפואר

ריקוד אחד — 2 שילינג.

זול לצדדון כטוב בעיניו. הביא עמו נע-רה, רשאי הוא לרקוד עמה בתוקף זכות זו.

נספח

שילינג

כוס משקה לפי בחירה (קפה, קוקה-קולה, יין, ברנדי וכיו"ב, אך אינו כולל ויסקי) — 2 ויסקי (רק טפשים שותים ויסקי בקברט) — 5 לרקוד עם אחת מנערות הקברט כל שני רקודים או חלק מהם 2 נערה שתסב עמך לשלחן כדי שתוכל (אתה) להחזיק בידי וכיו"ב. כל משקה שהיא שר-תה: 2 שילינג + שכר בטלה שלה 2 שילינג. ס"ה בעד כל משקה שלה — 4 רקודים עם נערת קברט הסמוכה על שלחנך לפי הסעיף הקודם חנם מים קרים (כמות בלתי מוגבלת) חנם שקדים מלוחים כתוספת למשקה חנם שמפניה: בקבוק — 6 1/2 בקבוק — 3. ראה הערות.

שמפניה ו-מים. לסעיף "נערה שתסב עמך". אם נדמה לה כי האורח אמריקאי או אנגלי, יש סכנה כי תגביר את קצב השתיה שלה (ממילא "המשקה" המוגש לה אינו אלא מים בתוספת קצת צבע. ראשית זה יותר זול לבעל הק-ברט, ושנית היא יכולה לבלוע כמיות גדולות מבלי להשתכר).

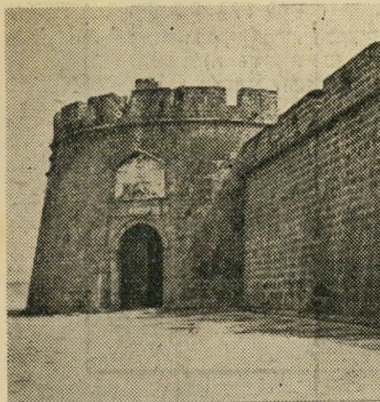
הואיל ואין האורח "חזיר" הרי עלול הוא לכבד אותה במשקאות נוספים, אם מתוך תקנה אדיבות אלטרואיסטית, אם מתוך תקנה אגואיסטית נואלת שהיא תהיה קצת בגילופון יותר ונהנה לשיחה נאה. (תקות-שוא מהסביבה הטכנית שהוזכרה לעיל). אך אם בעל נסיון הוא, ואין חכם כבעל נסיון, הריהו מסתדר עם המלצר שישחק אתו במחבואים, ולא יראה יותר מדי בקברט שלחנו.

לסעיף "שמפניה": הואיל ומתפקידה של הארטיסטית להקל מעל האורח, עד כמה שאפשר, את המשא הכבד של סכומי ממון גדולים, לטובת נותן לחמה, הואיל ובטבע הדברים מנסה האורח לשכנע את ה-אורחת שלו כי הוא פתח ורך-לבב, הירא לה-שאר לבדו בחושך, לפיכך הוא מבקש ממנה להשאר עמו לאכול ארוחת בוקר

ולחנות יחדיו בעלות השמש באופק (לכן קוראים לזאת בלשון נקיה "המקצוע הא-פקי"). ועד שהיא מבקשת שהות להימלך בדבר, היא מזמינה בינתים על חשבוןו בקבוק שמפניה.

ראיתי ימאי ישראלי שקנה שמפניה לגברת הונגרית שאח"כ עזבה אותו גלמוד ובודד. אך פשטה השמועה בעיר שהספדו לא היה כל כך גדול הואיל ולא שילם מחיר השמפניה בדביונים אלא במט-בע ישראלי ("השקעת הון"). נצח ישראל לא ישקר, גם כשהוא אינו אומר את האמת.

100% ועיר. אך קפריסין של לילה, זו שכחת-הדאגה וקלת-הדעת, אינה קפ-

נאמאגוסטה: חורבות הביצורים

דמי כניסה — 3.

ריסין של יום — עתיקת יומין ומיושבת. ארוכה ההיסטוריה של קפריסין. ב-1500 השנים האחרונות היתה שייכת: לביזנטים, לריכרד-לב-הארי, לונציאנים, לתורכים ול-בסוף לבריטים. הרבה מעשים היסטו-ריים נעשו כאן בשכבר הימים (פה, בפמי גוסטה, למשל, עשה אותו של שקספיר מה שעשה לגברת ההיא). במוזיאון של ניקוסיה יש הרבה כדים, קלחות וצפחות יפים מהתקופה הגיאולוגית (4000! לפני ספ"ה-ג, כך כתוב שם בפירושו). כלים אלה, אילו הוצגו בחנות לכלי בית בתל-אביב, היו נחשפים כהרף עין. יש גם במוזיאון הרבה דברים יותר מודרניים, כגון מגורות רומיות, וזרי דפנה עשויים זהב טהור שגילם אינו עולה על אלפיים שנה.

כל זה בא להוכיח מדוע הקפריסאים הם כה איטיים. הם פשוט עתיקים!

יש עוד חידוש במוזיאונים של קפרי-סין — דמי הכניסה: אורח צריך לשלם פי שלשה מדמי הכניסה של תושב. זה כדי לעודד את התיירים.

אמנם זוהי מושבת כתר אנגלית, אך השפה האנגלית אינה "יחוס" גדול כאן. 80% מהתושבים הם יוונים, 20% הם תורכים, והיתר הם אחרים. כך כתוב בפירוש בסטיסטיקה.

זדים לבנים

פראנצ'סקו פרנקו, הדיקטטור השמנמן של ספרד, הציג את עצמו לראון במארוק הספרדית, כשהוא לבוש מדים לבנים מפוא-רים. הוא חזה בריקודיהן של רקדניות מארוקאיות, חיך את חיובו וקיבל מתנות של גמלים.

הדיקטטור היה מרוצה, והיתה לו סיבה לכך: אחרי 4 שנים ביטל א"ם (נגד קולות הגוש הסובייטי וישראל) את החרם על משטרו.

פראנקו הצליח, איפוא, במקום שהיטלר נכשל: הוא שיכנע את האמריקאים שדיק-טטורה פאשיסטית עדיפה על דיקטטורה קומוניסטית, ושאינו מוצא שלישי באצרו.

האמריקאים שוכנעו לא רק ע"י מדוי המפוארים וחיוכו הקורן של הגנרל הקטן, תלמידו הצבאי של המרשל פטון, שיכנע אותם מצבה הגיאוגרפי המיוחד של ספרד ההררית: גורלים אמריקאים שאין נים כי אירופה המערבית תו מול פלישה סובייטית בשלוש רובות, מקוים כי יוכלו לה-קצר וההררי בין צרפת וסר בספרד בסיס יבשתי איך מעין "פוסאן" של מלחמת